Provincie
Noord-Holland

Voortgangsrapportage Programma Natuurherstel 2026

VOORTGA

INHOUD

3 **1. Inleiding**

4 **2. Regio's, drukfactoren en maatregelen**
4 2.1 Groepering natuurgebieden
5 2.2 Regio's
5 2.2.1 Duinen
6 2.2.2 Veengebieden Laag Holland
8 2.2.3 Vechtplassen & Naardermeer

10 **3. Aanvullende thema's**
10 3.1 Boscompensatie en bosrevitalisering
11 3.2 Onderzoeken
12 3.3 Stikstofgevoelige natuur buiten N2000

14 **4. Financieel overzicht**
14 4.1 Financiële programma's en subsidieregelingen

16 **5. Berichtgeving door partners en media**

1 INLEIDING

Deze rapportage geeft inzicht in de voortgang van het Programma Natuurherstel. Noord-Holland werkt actief aan het herstel van natuurgebieden om de natuurkwaliteit te verbeteren en verslechtering te voorkomen. De maatregelen richten zich op het behoud van soorten en leefgebieden. De natuurgebieden in Noord-Holland zijn namelijk voor een groot deel onderdeel van het Europese Natura 2000-netwerk. Dit doen we aan de hand van richtlijnen. Daarom zijn de soorten en leefgebieden binnen dit netwerk beschermd onder de Vogelrichtlijn (Richtlijn 2009/147/EG) en de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG). Op grond van de Habitatrichtlijn geldt het verslechteringsverbod, wat inhoudt dat de natuurkwaliteit niet mag afnemen.

Onder 'Programma Natuurherstel' verstaan wij de drie op dit moment lopende budgetten; namelijk Programma Natuur fase 1 (zie Provinciaal blad 2022, 3227 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen, & PS-brief 10 juni 2021, 1455348/ 1644373), Natuurherstelmaatregelen 2.0 (zie Provinciaal blad 2022, 3225 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen & PS-brief 9 maart 2022, 1793393/ 1793403) en Programma Natuur fase 2 (zie Provinciaal blad 2025, 2488 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen & PS-brief 24 april 2024, 2241218/ 2241232). Daarnaast worden er met het Programma natuurherstel en stikstofvermindering nadere afspraken gemaakt over zowel stikstofdepositie als aanvullende natuurherstelmaatregelen. Deze rapportage beperkt zich alleen tot de al eerder afgesproken maatregelen die in de hierboven genoemde budgetten zijn geprogrammeerd.

Deze voortgangsrapportage beschrijft de aard van de maatregelen en de stand van zaken van de financiële uitgaven. Hoofdstuk 2 gaat in op drukfactoren en maatregelen per landschapstype. Hoofdstuk 3 beschrijft enkele aanvullende thema's, en hoofdstuk 4 behandelt de financiën en de uitvoering.

2 REGIO'S, DRUKFACTOREN EN MAATREGELEN

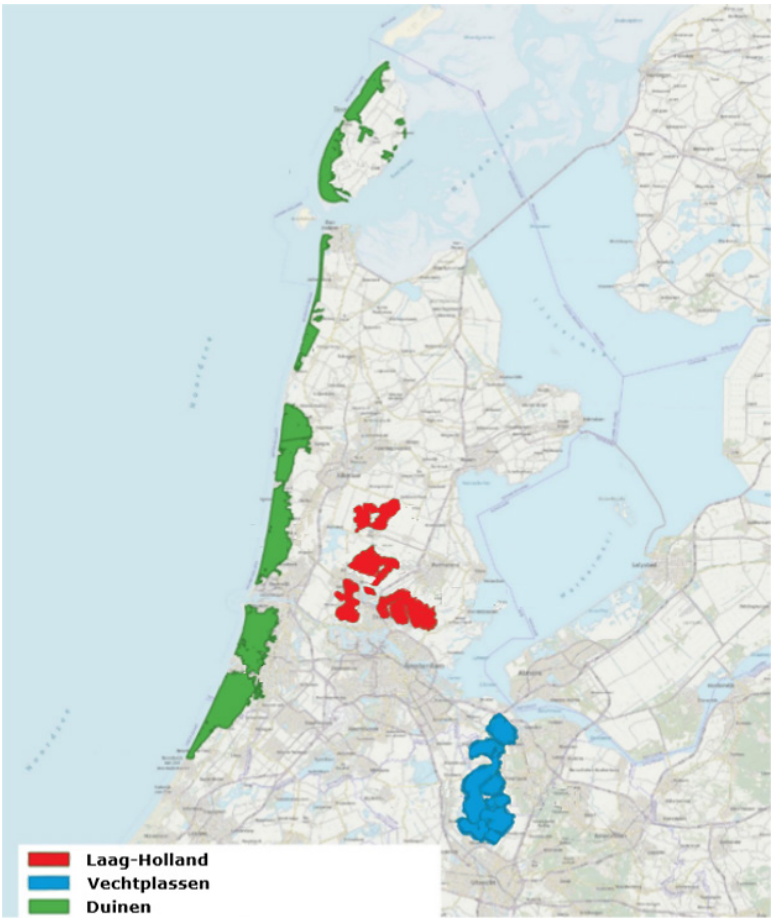
2.1 Groepering natuurgebieden

Noord-Holland is een provincie met twaalf (12) Natura 2000-gebieden (hierna: N2000-gebieden) met stikstofgevoelige habitattypen en leefgebieden van soorten. Deze gebieden hebben tot op de dag van vandaag te maken met een langdurig hoge stikstofdepositie vanuit onder meer de landbouw, verkeer en industrie.

In deze rapportage delen we de N2000-gebieden in drie regio's in: duinen, veengebieden Laag-Holland en Vechtplassen & Naardermeer. Deze regio's zijn gevormd door N2000-gebieden met vergelijkbare landschappen te groeperen. Binnen deze landschapstypen zijn dus vergelijkbare natuurwaarden en abiotische condities aanwezig, en spelen vergelijkbare drukfactoren een rol. De specifieke instandhoudingsdoelen zijn per N2000-gebied te vinden op de website Noord-Holland | natura 2000.

Ook buiten Natura 2000-gebieden komen stikstofgevoelige natuurtypen voor, zoals de heidegebieden in het Gooi. Daarom is een deel van het totale budget gereserveerd voor natuurherstelmaatregelen die buiten N2000-gebieden worden uitgevoerd. Meer informatie hierover volgt in hoofdstuk 3.3.

Verder wordt in het kader van de bossenstrategie (LNV, 2020 | Kamerstuk 33576, nr. 186 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen) waar mogelijk ook gewerkt aan boscompensatie en bosrevitalisering. Dit gebeurt zowel binnen als buiten de N2000-gebieden. In hoofdstuk 3 wordt dit nader toegelicht.

Figuur 1: Overzicht van de drie regio's met stikstofgevoelige Natura2000-gebieden.

2.2 Regio's

De maatregelen verschillen per regio. Gebieden met vergelijkbare kenmerken hebben vaak vergelijkbare uitdagingen en oplossingen. Hier volgt een overzicht van de drie regio's, de relevante drukfactoren en type maatregelen. Ook worden enkele uitgevoerde projecten toegelicht.

2.2.1 Duinen

2.2.1.1 Beschrijving

In de Noord-Hollandse duinen komen veel dier- en plantsoorten voor. Dit komt door de afwisseling tussen droog en nat, zout en zoet en open en beschut. Wind zorgt voor deze natuurlijke dynamiek.

De provincie heeft een aantal doelen opgesteld om de natuur te herstellen. Deze doelen richten zich op een reeks opeenvolgende habitattypen. In de open duinen zijn dit bijvoorbeeld witte en grijze duinen, duinheiden en natte duinvalleien. In het binnenduin zijn er struwelen en duinbossen te vinden. Ook zijn er doelen voor soorten zoals de nauwe korfslak, groenknolorchis en meervleermuis, en voor verschillende vogelsoorten.

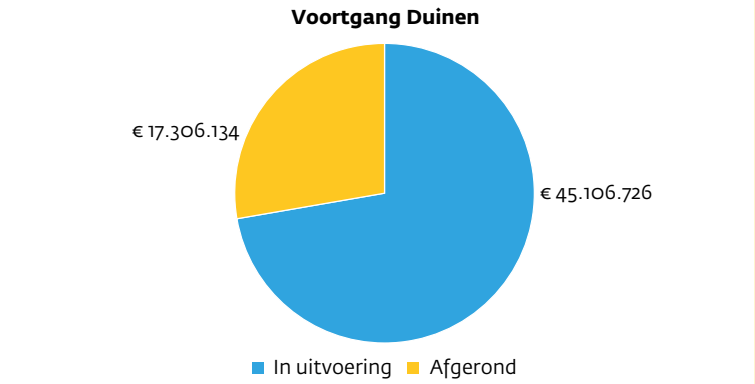
2.2.1.2 Drukfactoren

De duinen staan onder druk door te hoge stikstofdepositie, te weinig (begrazings) dynamiek, en verdroging. Ook verstoring van de waterhuishouding, recreatiedruk en invasieve exoten spelen een rol. In sommige gebieden zorgt overbegrazing door damherten voor extra druk.

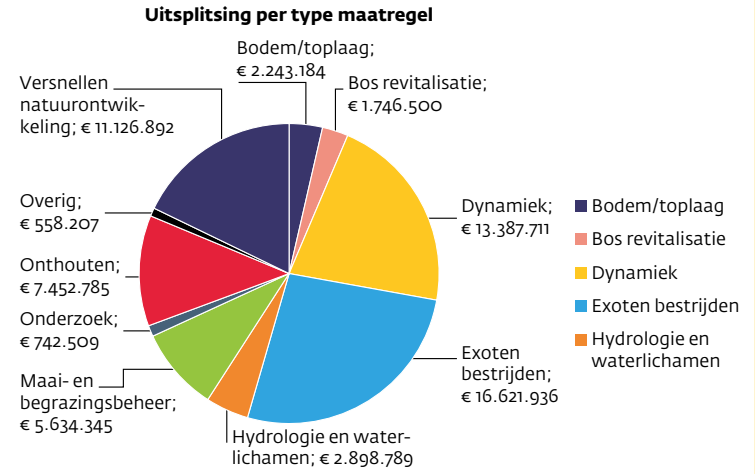
2.2.1.3 Maatregelen

De provincie versterkt de duinnatuur door natuurlijke processen te herstellen en leefgebieden te verbeteren. Ook financiert de provincie extra beheermaatregelen die de effecten van teveel stikstof verminderen. We herstellen de dynamiek in de duinen, onder meer door kerven in de zeereep aan te leggen. We verwijderen invasieve exoten, zodat inheemse soorten zich kunnen herstellen. Begrazing met verschillende typen grazers houdt de duinen open en beperkt verruiging. Daarnaast nemen we hydrologische maatregelen om verdroging tegen te gaan, bijvoorbeeld door water beter vast te houden. Ook versterken we de natuur in de binnenduinrand. Dit vergroot de robuustheid van Natura 2000-gebieden tegen klimaatverandering, helpt om recreatiedruk beter te spreiden en maakt het mogelijk om schoon duinwater beter te benutten en vast te houden.

Figuur 2: voortgang van maatregelen in de duinen. 'In uitvoering' houdt in dat de maatregel via subsidie is beschikt aan een terreinbeheerder, of door provincie zelf wordt uitgevoerd, de fysieke uitvoering hoeft nog niet gestart te zijn. 'Afgerond' houdt in dat de fysieke uitvoering van de maatregel is afgerond.

Figuur 3: overzicht van kosten per type maatregel in de duinen.

Project: Meertje van Vogelenzang
Uitvoeringsperiode: 2025-2026
Kosten: €348.000,-
Financiering: Programma Natuur fase 1
Uitvoerende partij: Puur Water & Natuur

Binnen dit deelproject zijn baggerwerkzaamheden uitgevoerd (circa 3,5 hectare) en is het duinbos uitgebreid (circa 4,5 hectare). De bagger is verwijderd om de waterkwaliteit van het Meertje van Vogelenzang te verbeteren en de ontwikkeling van habitattype H2190A te ondersteunen. Tegelijk zijn oevers vrijgemaakt om oevervegetatie te stimuleren en bladinval te beperken.

De uitbreiding van duinbos (H2180A/B) vindt plaats na het verwijderen van een historische vuilstort. Dit creëert geschikte omstandigheden voor vochtig duinbos en versterkt droge duinbossen.

2.2.2 Veengebieden Laag Holland

2.2.2.1 Beschrijving

De veenweidegebieden in Noord-Holland bestaan uit een afwisseling van natte graslanden, sloten, plassen en rietlanden. Deze gebieden zijn ontstaan door eeuwenlang gebruik voor landbouw en veenwinning. Hoge waterstanden en schoon, voedselarm water zijn belangrijk voor kwetsbare vegetaties zoals veenmosrietlanden, trilvenen en natte schraallanden. Deze vegetaties komen nog maar op beperkte schaal voor en zijn gevoelig voor veranderingen in hun omgeving. De veenweidegebieden zijn daarnaast van groot belang voor weidevogels zoals grutto, tureluur en kievit. Ook rietvogels en moerasfauna profiteren van natte en open landschappen met voldoende rust en variatie.

2.2.2.2 Drukfactoren

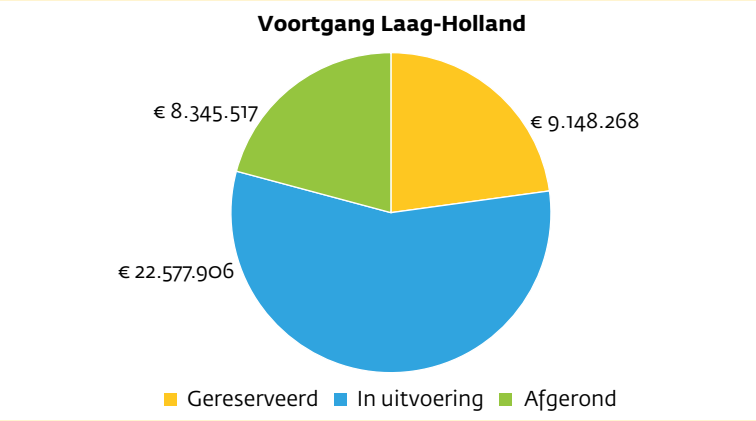
De natuur in veenweidegebieden staat onder druk door een combinatie van samenhangende factoren. Verdroging is een van de grootste problemen. Door lage waterpeilen droogt het veen uit, waardoor het inklinkt en oxideert. Dit leidt tot bodemdaling en verlies van karakteristieke natuur. Een te lage grondwaterstand heeft ook negatieve gevolgen voor vegetaties die afhankelijk zijn van natte omstandigheden. Tegelijk zorgt een te hoge voedselrijkdom, onder andere door stikstofdepositie en nutriënten in het water, voor verruiging en het verdwijnen van soortenrijke vegetaties. De waterkwaliteit is op veel plekken onvoldoende. Inlaat van voedselrijk water en beperkte doorstroming versterken dit probleem. Daarnaast leidt versnippering van natuurgebieden tot kleinere en kwetsbare leefgebieden voor planten en dieren. Ook het huidige landgebruik en de inrichting van het watersysteem sluiten niet altijd goed aan op de behoeften van natuur. Dit maakt het lastig om stabiele en geschikte omstandigheden te creëren.

2.2.2.3 Maatregelen

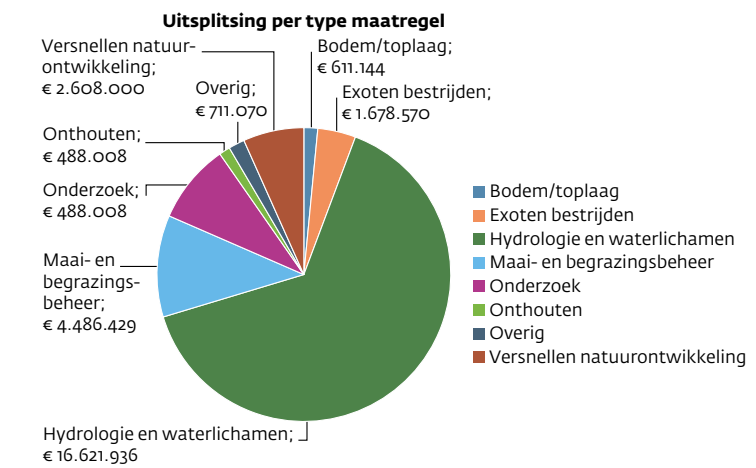
De provincie zet samen met partners in op herstel van het watersysteem en verbetering van de ecologische kwaliteit. Een belangrijke maatregel is het verhogen en stabiliseren van waterpeilen, zodat veen minder snel afbreekt en natte natuur zich kan herstellen. Daarnaast verbeteren beheerders de wateraanvoer en -kwaliteit, bijvoorbeeld door het aanvoeren van schoner water en het beperken van nutriënten. Verder richten zij gebieden opnieuw in, zodat water beter wordt vastgehouden en natuurlijke processen meer ruimte krijgen. Ook financiert de provincie extra beheermaatregelen die de effecten van teveel stikstof verminderen.

Beheermaatregelen spelen een belangrijke rol bij het tegengaan van verruiging, een van de gevolgen van een teveel aan stikstof. Door te maaien en het maaisel af te voeren, neemt de voedselrijkdom van de bodem af. Dit helpt om soortenrijke vegetaties te behouden en te herstellen. Verder herstellen beheerders oevers en rietlanden en vergroten zij de samenhang tussen natuurgebieden. Dit zorgt voor robuustere leefgebieden voor weidevogels en moerasnatuur. Door deze combinatie van maatregelen werkt de provincie aan duurzaam herstel van het veenweidelandschap.

Figuur 4: voortgang van maatregelen in Laag-Holland. 'Gereserveerd' houdt in dat er geld voor de maatregel is gereserveerd, maar dat dit nog niet is beschikt. 'In uitvoering' houdt in dat de maatregel via subsidie is beschikt aan een terreinbeheerder, of door provincie zelf wordt uitgevoerd, de fysieke uitvoering hoeft nog niet gestart te zijn. 'Afgerond' houdt in dat de fysieke uitvoering van de maatregel is afgerond.

Figuur 5: overzicht van kosten per type maatregel in Laag-Holland.

Project: Hydrologisch herstel Westzaan, Kalverpolder en Oostzanerveld
Uitvoeringsperiode: 2022 - 2026
Kosten: €2.061.000,-
Financiering: Programma Natuur fase 1
Uitvoerende partij: Staatsbosbeheer
Meer informatie: Hydrologisch herstel Westzaan, Kalverpolder en Oostzaan

Staatsbosbeheer heeft in de veenweidegebieden diverse maatregelen genomen om de hydrologische situatie te verbeteren, wat ten goede komt aan de soortenrijkdom aan planten en de weidevogelpopulaties. Maatregelen betreffen kadeherstel, plaatsen van molens of pompen, creëren van nieuwe in- en uitlaten en het verbeteren van bestaande greppels of creëren van nieuwe greppels. Ook wordt de waterhuishouding van een aantal percelen in het Oostzanerveld geïsoleerd. Hierdoor wordt het regenwater langer vastgehouden, waardoor de waterhuishouding verbetert.

2.2.3 Vechtplassen & Naardermeer

2.2.3.1 Beschrijving

De Vechtplassen, waaronder de Oostelijke Vechtplassen en het Naardermeer, vormen een waterrijk laagveengebied met plassen, moerassen en legakkers. Het gebied is internationaal bijzonder door de combinatie van open water, rietlanden en trilvenen. De natuurdoelen richten zich vooral op habitattypen zoals kranswierwateren, veenmosrietlanden en trilvenen. Daarnaast is het gebied van groot belang voor moerasvogels, zoals de roerdomp en purperreiger, en voor verschillende vis- en plantensoorten die afhankelijk zijn van helder en voedselarm water. De kwaliteit van het watersysteem is bepalend voor het functioneren van het gebied. Kleine veranderingen in waterpeil of waterkwaliteit hebben direct effect op de natuur.

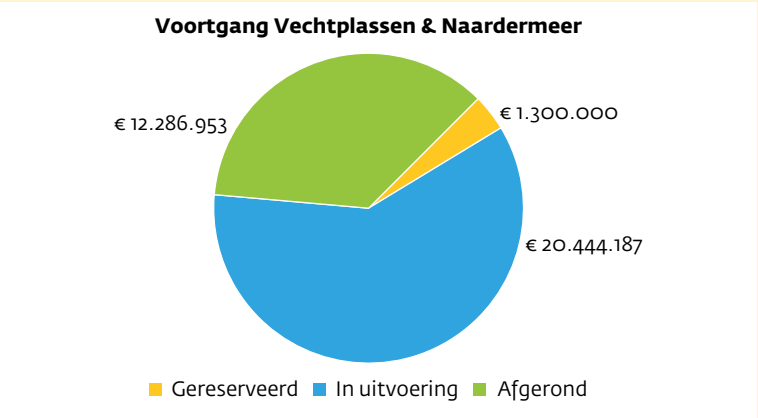
2.2.3.2 Drukfactoren

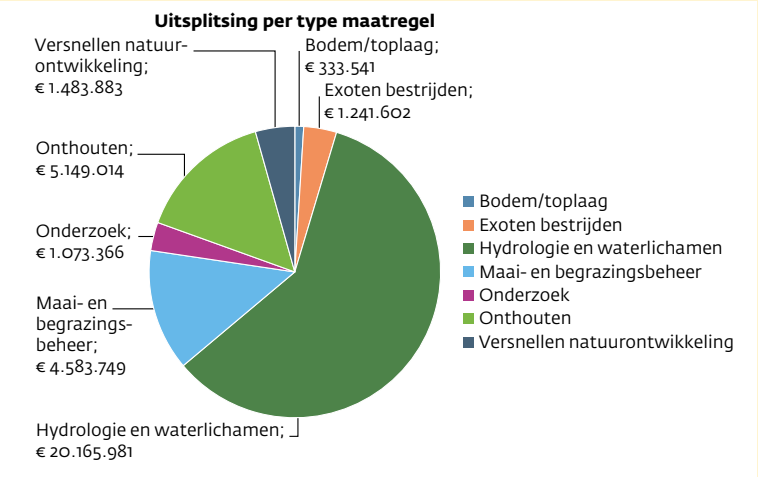
De natuur in de Vechtplassen staat onder druk door een combinatie van factoren. De waterkwaliteit is op veel plekken onvoldoende door een te hoge voedselrijkdom en troebel water. Dit belemmert de groei van inheemse waterplanten en heeft effect op het hele ecosysteem. Daarnaast speelt verdroging een rol, onder andere door wegzijging van water en peilbeheer dat niet overal optimaal is voor natuur. Ook leidt versnippering van rietlanden en moeras tot verlies van leefgebied voor moerasvogels. Recreatiedruk en verstoring spelen lokaal een rol, net als stikstofdepositie, die bijdraagt aan verruiging en verlies van kwetsbare vegetaties.

2.2.3.3 Maatregelen

De provincie en haar partners nemen maatregelen om het watersysteem en de leefgebieden te herstellen. Een belangrijk onderdeel is het verbeteren van de waterkwaliteit, onder meer door baggeren en het verminderen van nutriënten. Daarnaast werken beheerders aan herstel van legakkers en rietlanden, zodat het moeras zich kan uitbreiden en soorten meer leefgebied krijgen. Ook passen zij het waterpeil aan om verdroging tegen te gaan en de juiste omstandigheden voor veenvorming te creëren. Verder richten maatregelen zich op het versterken van leefgebieden voor moerasvogels, bijvoorbeeld door het creëren van rustige broedgebieden en voldoende voedsel. Ook financiert de provincie extra beheermaatregelen die de effecten van teveel stikstof verminderen.

Figuur 6: voortgang van maatregelen in de Vechtplassen & Naardermeer. 'Gereserveerd' houdt in dat er geld voor de maatregel is gereserveerd, maar dat dit nog niet is beschikt. 'In uitvoering' houdt in dat de maatregel via subsidie is beschikt aan een terreinbeheerder, of door provincie zelf wordt uitgevoerd, de fysieke uitvoering hoeft nog niet gestart te zijn. 'Afgerond' houdt in dat de fysieke uitvoering van de maatregel is afgerond.

Figuur 7: overzicht van kosten per type maatregel Vechtplassen & Naardermeer.

Project: Baggeren het Hol
Uitvoeringsperiode: 2024-2026
Kosten: €6.600.000,-
Financiering: Programma Natuur fase 1 & Herstelmaatregelen 2.0 & Programma Natuur fase 2
Uitvoerende partij: Natuurmonumenten
Meer informatie: Het Hol

Het project baggeren het Hol vormt de eerste fase van de inrichting van natuurgebied het Hol. Natuurmonumenten voert deze fase uit. De werkzaamheden zijn in 2024 gestart en richten zich op het baggeren en het verbeteren van het watersysteem. Tijdens het broedseizoen liggen de werkzaamheden stil om verstoring van vogels te voorkomen. Naast het baggeren passen beheerders het watersysteem aan.

Langs het Moleneind zijn drie aarden dammen aangelegd. Deze dammen houden schoon kwelwater langer vast in het gebied, wat de natuur ten goede komt. Ook plaatsen zij duikers, zodat water onder wegen en paden kan doorstromen. De werkzaamheden in deze fase lopen naar verwachting door tot en met 2027. Daarna start fase 2, waarin de verdere inrichting van het natuurgebied plaatsvindt.

3 AANVULLENDE THEMA'S

3.1 Boscompensatie en bosrevitalisering

In sommige Natura 2000-gebieden kappen we bos om ruimte te maken voor andere natuur. We compenseren dit door elders nieuw bos aan te leggen, zodat het totale bosareaal behouden blijft. Dit vraagt om een gezamenlijke aanpak van provincie en gemeenten, zodat het nieuwe bos goed aansluit op de omgeving.

We realiseren nieuw bos het liefst dichtbij de kap en aansluitend aan woongebieden. Dit biedt extra ruimte voor recreatie en verlaagt de druk op de beschermde natuurgebieden. Waar mogelijk sluiten we ook aan op bestaande natuurgebieden, zodat de samenhang tussen gebieden verbetert. We gebruiken de beschikbare middelen voor inrichting, aanplant en het eerste beheer. Zo kan het bos zich duurzaam ontwikkelen en neemt de natuurkwaliteit toe.

Omdat er in 2021 is besloten om met terugwerkende kracht alle boskap vanaf 2017 te compenseren is er sprake van een inhaalslag. Ook kost het tijd om planvorming, aanbesteding en grondbewerking zorgvuldig te doorlopen. We verwachten de komende jaren alle boskap, zowel de boskap die al heeft plaatsgevonden als die nog nodig is, te kunnen compenseren binnen de afgesproken 103 hectare (zie tabel 7).

Boscompensatie	Gerealiseerd (t/m 2026)	Verwacht (t/m 2032)	Totaal
Boskap	46,2 ha	56,8 ha	103 ha
Aanplant	8 ha	95 ha	103 ha
Saldo	-38,2 ha	38,2 ha	0 ha

Figuur 8: overzicht boscompensatie.

Naast boscompensatie zetten we in op bosrevitalisering. Veel bestaande bossen hebben een eenzijdige opbouw en staan onder druk door stikstof, verdroging en verzuring. Met gerichte maatregelen verbeteren we de bodemkwaliteit en vergroten we de variatie in soorten en structuur. We ontwikkelen bossen geleidelijk naar gemengde, veerkrachtige systemen die beter bestand zijn tegen klimaatverandering en meer ruimte bieden aan biodiversiteit.

Project: Groener Parkrijk
Uitvoeringsperiode: 2025
Kosten: € 225.000,-
Financiering: Programma Natuur Fase 2
Meer informatie: Parkrijk

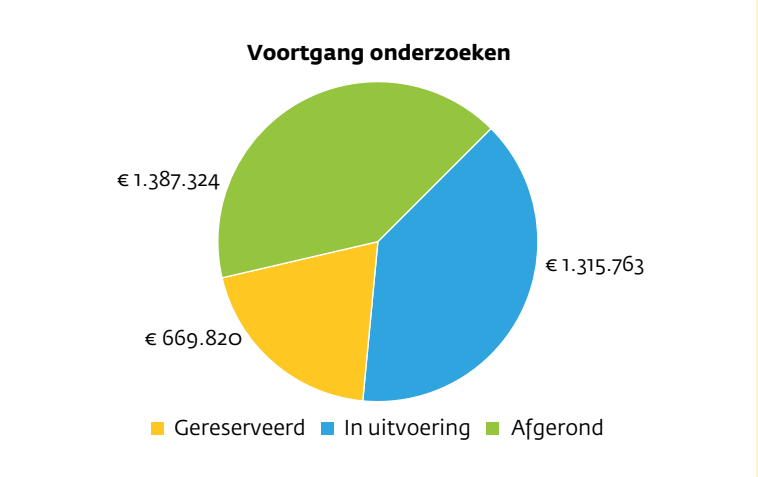

Project Groener Parkrijk in de gemeente Zaanstad is in het afgelopen plantseizoen gerealiseerd, direct grenzend aan een woonwijk. Het gebied combineert natuurontwikkeling met recreatie dicht bij huis, waarmee ook de druk op kwetsbare natuurgebieden verminderd wordt. Er zijn zowel grote bomen als bosplantsoen aangeplant, waardoor een gevarieerd en toegankelijk groengebied ontstaat. Dit draagt bij aan de leefkwaliteit in de omgeving en biedt ruimte voor bewoners om te recreëren.

3.2 Onderzoeken

Naast de uitvoering van fysieke maatregelen wordt er ook onderzoek uitgevoerd. Onderzoek richt zich vaak op de effectiviteit van maatregelen, de meest geschikte aanpak en het ontwikkelen van kennis voor het oplossen van ecologische vraagstukken die herstel in de weg zitten. Met deze inzichten kan de provincie gerichter sturen en middelen doelmatig en efficiënt inzetten. Voorbeelden zijn onderzoek naar hydrologisch systeemherstel van veenweidegebieden, onderzoek naar effectieve bestrijdingsmethoden van exoten en studies naar effectiviteit van specifieke maatregelen voor het vernatten van veenweiden.

Figuur 9 Voortgang van onderzoeken ten behoeve van natuurherstel. 'Gereserveerd' houdt in dat er geld voor de maatregel is gereserveerd, maar dat dit nog niet is beschikt. 'In uitvoering' houdt in dat de maatregel via subsidie is beschikt aan een terreinbeheerder, of door provincie zelf wordt uitgevoerd, de fysieke uitvoering hoeft nog niet gestart te zijn. 'Afgerond' houdt in dat de fysieke uitvoering van de maatregel is afgerond

Project: Onderzoek naar roerdompbiotopen
Uitvoeringsperiode: 2026
Kosten: € 47.000
Uitvoerende partij: Landschap Noord Holland
Financiering: Programma Natuur Fase 2
Beschrijving: In Programma Natuur fase 2 is opdracht gegeven voor onderzoek naar de roerdomp in het Ilperveld en Wormer- en Jisperveld. Aanleiding is dat de instandhoudingsdoelen voor deze soort in beide Natura 2000-gebieden niet worden gehaald. Met dit onderzoek brengen we het aantal broedparen, de kwaliteit van het leefgebied en de draagkracht van het gebied in beeld.

Zeldzame roerdomp in beeld: monitoren in het Ilperveld - YouTube.

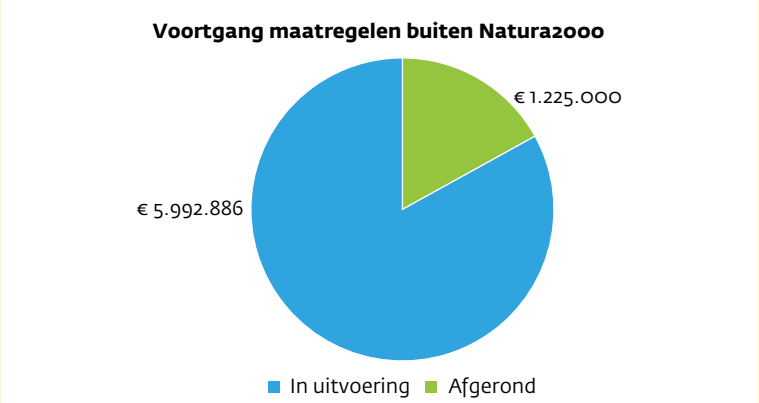
Op basis van veldinventarisaties, geluidsmetingen en gebiedsanalyses bepalen we waar herstelmaatregelen nodig zijn, zoals het verbeteren van rietmoerassen en waterbeheer. De resultaten vormen de basis voor gerichte inrichting en beheer, zodat het leefgebied van de roerdomp duurzaam kan worden versterkt.

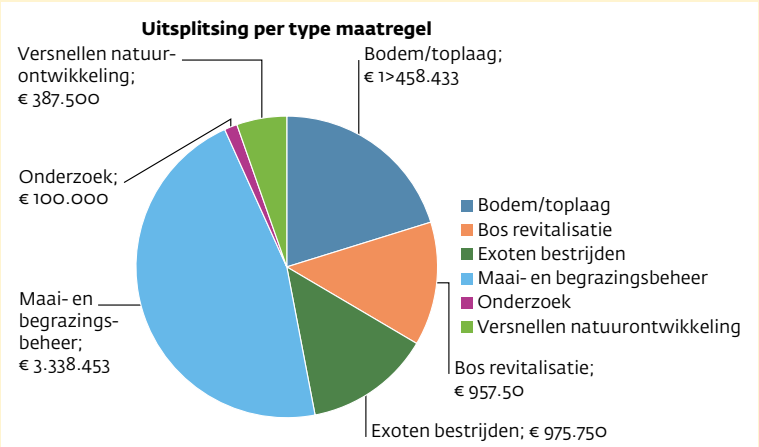
3.3 Stikstofgevoelige natuur buiten N2000

Ook buiten Natura 2000-gebieden ligt stikstofgevoelige natuur, zoals heiden, schraallanden en veenvegetaties. Deze gebieden hebben geen Natura 2000-status, maar zijn wel van groot belang voor de biodiversiteit. Ze versterken de samenhang in het landschap en bieden leefgebied voor soorten die ook in beschermde gebieden voorkomen.

Stikstofdepositie leidt ook hier tot verslechtering, zoals vergrassing en afname van soorten. Daarom zet de provincie ook buiten Natura 2000 in op natuurherstel. Binnen Programma Natuur fase 2 heeft het Rijk hiervoor 10% van het budget geoormerkt. Deze inzet versterkt het effect van de totale aanpak.

Figuur 10: voortgang maatregelen buiten Natura2000. 'In uitvoering' houdt in dat de maatregel via subsidie is beschikt aan een terreinbeheerder, of door provincie zelf wordt uitgevoerd, de fysieke uitvoering hoeft nog niet gestart te zijn. 'Afgerond' houdt in dat de fysieke uitvoering van de maatregel is afgerond.

Figuur 11: overzicht van kosten per type maatregel buiten Natura2000.

Project:	Herstel mineralenbalans in bossen en heide van ‘t Gooi
Uitvoeringsperiode:	2025-2026
Kosten:	€510.000,-
Financiering:	Programma Natuur fase 1
Uitvoerende partij:	Goois Natuurreservaat
Meer informatie:	Goois Natuurreservaat start met strooien van steenmeel en kalk voor herstel heide en bos - Goois Natuurreservaat (GNR)

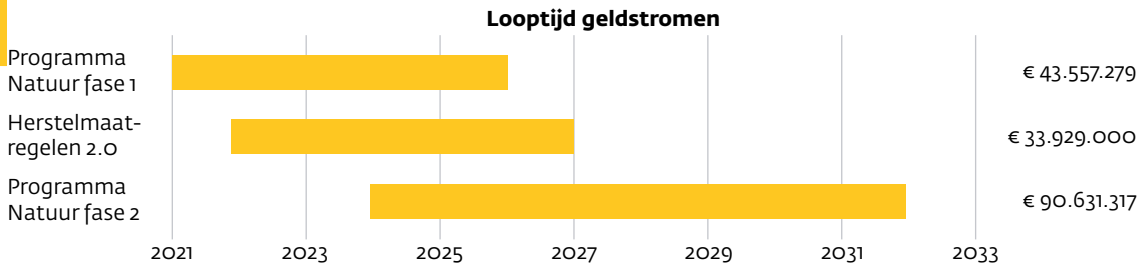

In het Gooi herstelt het Goois Natuurreservaat de bodemkwaliteit in heide en bos, die onder druk staat door stikstof en verzuring. Hierdoor verdwijnen belangrijke mineralen, wat effect heeft op planten, dieren en het ecosysteem. Onderzoek toont tekorten aan calcium en kalium aan, wat doorwerkt in het bodemleven en de voedselketen.

Om dit te herstellen, past het GNR kalk en steenmeel toe. Kalk werkt snel, steenmeel ondersteunt herstel op de langere termijn. De maatregelen worden gefaseerd uitgevoerd en gemonitord. De eerste resultaten zijn positief en vormen de basis voor verdere toepassing in het gebied.

4 FINANCIEEL OVERZICHT

De maatregelen in het Programma Natuurherstel worden deels gefinancierd met geld dat de provincie van het Rijk krijgt in het kader van het 'Programma Natuur' (fase 1 en fase 2). Ook zetten we provinciale middelen in die voortkomen uit de taken van het Natuurpact met het Rijk (Herstelmaatregelen 2.0). In onderstaande afbeelding staat een overzicht van de looptijd en het totale bedrag van de verschillende geldstromen.

4.1 Financiële programma's en subsidieregelingen

Programma Natuur fase 1 (SPUK L16)

Doel
Programma Natuur fase 1 is gefinancierd via een specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk aan de provincies. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld in het kader van de landelijke aanpak stikstof en natuurherstel. De provincie heeft deze middelen ingezet voor maatregelen die op korte termijn uitvoerbaar zijn en direct bijdragen aan het verbeteren van de natuurkwaliteit in Natura 2000-gebieden. De nadruk lag op hydrologisch herstel, inrichting, intensivering van beheer en onderzoek. Deze fase heeft gezorgd voor een versnelling in de uitvoering en het opstarten van herstel in meerdere gebieden.
Looptijd
2021-2026
Totaalbudget
€ 43.557.279 (incl. € 1.875.184 voor boscompensatie).
Overzicht lasten
Een groot deel van het budget gaat via subsidies naar uitvoerende partijen. Daarnaast voert de provincie ook zelf projecten uit, zoals onderzoek en grondaankopen. De subsidies aan uitvoerende partijen zijn verleend via de 'Uitvoeringsregeling subsidie programma natuur Noord-Holland 2022'. In figuur 12 ziet u een overzicht van de gerealiseerde en geprogrammeerde lasten.
Figuur

Lasten	**t/m 2025**	**2026**	**2027**	**Totaal**
Subsidies	€ 19.196.347	€ 4.205.927	-	€ 23.402.274
Uitvoeringskosten provincie	€ 14.306.476	€ 3.973.345	-	€ 18.279.821
Boscompensatie	€ 189.674	€ 1.685.510	-	€ 1.875.184
Totaalbudget				**€ 43.557.279**

Figuur 12: Programma Natuur fase 1 (SPUK L16).

Herstelmaatregelen 2.0

Doel					
De middelen voor Herstelmaatregelen 2.0 komen uit de decentrale uitkering binnen het Natuurpact tussen Rijk en provincies. Via deze structurele financiering ontvangen provincies budget voor natuurbeheer en -ontwikkeling. Binnen dit programma zet de provincie in op het voortzetten en versterken van eerder ingezette herstelmaatregelen. De focus ligt op structurele verbetering van natuurkwaliteit, het verminderen van knelpunten in het systeem en het vergroten van de samenhang tussen natuurgebieden.					
Looptijd					
2022-2028					
Totaalbudget					
€ 33.292.000					
Overzicht lasten					
Een groot deel van het budget gaat via subsidies naar uitvoerende partijen. Daarnaast voert de provincie ook zelf projecten uit, zoals onderzoek en grondaankopen. De subsidies aan uitvoerende partijen zijn verleend via de 'Uitvoeringsregeling subsidie natuurherstelmaatregelen Noord-Holland 2022'. In figuur 13 ziet u een overzicht van de gerealiseerde en geprogrammeerde lasten.					
Figuur					
Lasten	**t/m 2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Totaal**
Subsidies	€ 31.750.919	€ 369.935	€ 200.000	-	€ 32.320.854
Uitvoeringskosten provincie	€ 246.435	€ 200.000	€ 600.000	€ 561.711	€ 1.608.146
Totaalbudget					**€ 33.929.000**

Figuur 13: Herstelmaatregelen 2.0.

Programma Natuur fase 2 (SPUK L33)

Doel					
Programma Natuur fase 2 wordt, net als fase 1, gefinancierd via een specifieke uitkering (SPUK) van het Rijk. Deze tweede tranche bouwt voort op de eerste fase en richt zich op verdere uitvoering van herstelmaatregelen en het bestendigen van resultaten. De focus ligt nog steeds op stikstofgevoelige natuur. De middelen worden ingezet voor aanvullende maatregelen, voortzetting van lopende projecten en versterking van monitoring en evaluatie. Daarmee kan de provincie beter sturen op effectiviteit en waar nodig bijsturen om duurzaam natuurherstel te realiseren.					
Looptijd					
2024-2032					
Totaalbudget					
€ 90.631.317 (incl. € 7.729.416 voor boscompensatie).					
Overzicht lasten					
Een groot deel van het budget gaat via subsidies naar uitvoerende partijen. Daarnaast voert de provincie ook zelf projecten uit, zoals onderzoekprojecten en grondaankopen. De subsidies aan uitvoerende partijen zijn verleend via de 'Uitvoerings-regeling subsidie programma natuur Noord-Holland 2025'. In figuur 14 ziet u een overzicht van de gerealiseerde en geprogrammeerde lasten.					
Figuur					
Lasten	**t/m 2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Totaal**
Subsidies	€ 5.496.720	€ 8.247.326	€ 10.796.493	€ 13.426.921	-
Uitvoeringskosten provincie	€ 187.134	€ 669.000	€ 1.769.000	€ 2.269.000	-
Boscompensatie	€ 1.054.450	€ 1.200.000	€ 1.800.000	-	-
Lasten	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**Totaal**
Subsidies	€ 16.013.701	€ 9.754.455	€ 5.109.774	€ 1.796.377	€ 70.641.767
Uitvoeringskosten provincie	€ 2.569.000	€ 2.269.000	€ 2.259.000	€ 269.000	€ 12.260.134
Boscompensatie	-	€ 3.674.966	-	-	€ 7.729.416
Totaalbudget					**€ 90.631.317**

Figuur 14: Programma Natuur fase 2 (SPUK L33).

5 BERICHTGEVING DOOR PARTNERS EN MEDIA

Onderstaand een overzicht van externe berichtgeving over de onderwerpen uit deze rapportage, waaronder publicaties van samenwerkingspartners en artikelen in de media.

Duinen

1. Natuurherstelmaatregelen Eierlandse duinen Texel
2. Duinherstel in Nationaal Park Zuid-Kennemerland | Natuurmonumenten
3. Herstel open duinlandschap Middenduin
4. Schoorlse Duinen open duinen open houden
5. Versterken en ontwikkelen natuur achter eerste duinrij Schoorlse Duinen
6. Uniek project op Texel: herstel van natuur gekoppeld aan nieuw fietspad
7. Dynamisering van de zeereep in Castricum | PWN
8. Vijf gaten gegraven in Castricumse duinen, dit is waarom
9. Bosbeheer voor een gevarieerder bos | Amsterdamse Waterleidingduinen - Waternet
10. Natuurherstelmaatregelen Westerduinen Texel
11. Invasieve exoten opruimen in de Noordduinen | Landschap Noord-Holland
12. Positieve effecten zichtbaar in de Noordduinen na herstelmaatregelen | Landschap Noord-Holland
13. Werkzaamheden Nollenvallei in Egmond afgerond | PWN
14. Extra ruimte voor water en natuur in Egmond | PWN
15. Werken aan gezonde duinen in Bergen | PWN
16. Bosdelen op Leyduin krijgen opknapbeurt | Landschap Noord-Holland
17. Begrazingsplan voor herstel biodiversiteit | Amsterdamse Waterleidingduinen - Waternet
18. Poelenbeheer op het Zeeveld | Amsterdamse Waterleidingduinen - Waternet

Veengebieden Laag Holland

19. Herstel van veenmosrietlanden bij 't Meertje in Noordeinde | Landschap Noord-Holland
20. Aantrekkelijker leefgebied bij polder Menningweer | Landschap Noord-Holland
21. Natuurherstel Polder Westzaan en Oostzanerveld
22. Hydrologisch herstel Westzaan, Kalverpolder en Oostzaan
23. 2024 09 | Wormer en Jisperveld | Natuurmonumenten | van Aalsburg BV | wiepen beschoeiing

Vechtplassen & Naardermeer

24. Natuurbeheer rond Loenderveense Plas | Waternet
25. Terra Nova | Waterschap AGV
26. Drie nieuwe defosfateringsinstallaties | Waterschap AGV
27. Verbeteren waterkwaliteit Loosdrechtse Plassen | Waterschap AGV
28. Maatregelen voor moerasvogels - Aanpak Oostelijke Vechtplassen

Stikstofgevoelige natuur buiten N2000

29. Goois Natuurreservaat start met strooien van steenmeel en kalk voor herstel heide en bos - Goois Natuurreservaat
30. NH Gooi Zaterdag - Goois Natuurreservaat strooit steenmeel en kalk om verzuring tegen te gaan en biodiversiteit te herstellen | NH Gooi
31. Revitalisering bos en herplant essentaksterfte Robbenoordbos
32. Natuurherstel Programma Natuur (eerste fase) - Goois Natuurreservaat
33. Pilot Nat klimaatbos Diemerscheg
34. Nieuw bos en revitalisering bos in de Weelen
35. Natuurproject De Vlotter | PWN
36. De Zanderij: nieuwe natuur voor de toekomst | PWN

Colofon

Uitgave
Provincie Noord-Holland
Postbus 123 | 2000 MD Haarlem
Tel.: 023 514 31 43 | Fax: 023 514 40 40
www.noord-holland.nl
post@noord-holland.nl

Fotografie
Provincie Noord Holland
Puur Water & Natuur
Staatsbosbeheer
Natuurmonumenten
Landschap Noord Holland
Goois Natuurreservaat

Grafische verzorging
The Creative Hub

Copyright
© Gehele of gedeeltelijke overneming, reproductie of openbaarmaking van de Aanbestedingstukken, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande Schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende is verboden, behoudens de beperkingen bij de wet gesteld. Het verbod betreft ook gehele of gedeeltelijke bewerking.

KvK nr.: 34362354 BTW nr.: NL.0010.03.124.B.08

Haarlem, juli 2026